

Nova prilika za ministra Ćorića – Viktorov poučak br. 281

06/04/2021

Ministre Ćoriću, naredite da se ubrza izgradnja sortirnica, reciklažnih centara, kompostana, nabavka novih vozila, na način da se izradi osnovni model i da se svi natječaji raspisuju po jedinstvenoj tehnologiji. Neka kriterij za odabir budu energijska učinkovitost, visina troškova te doprinos smanjenju utjecaja na klimatske promjene

Dr.-Ing. Viktor Simončič

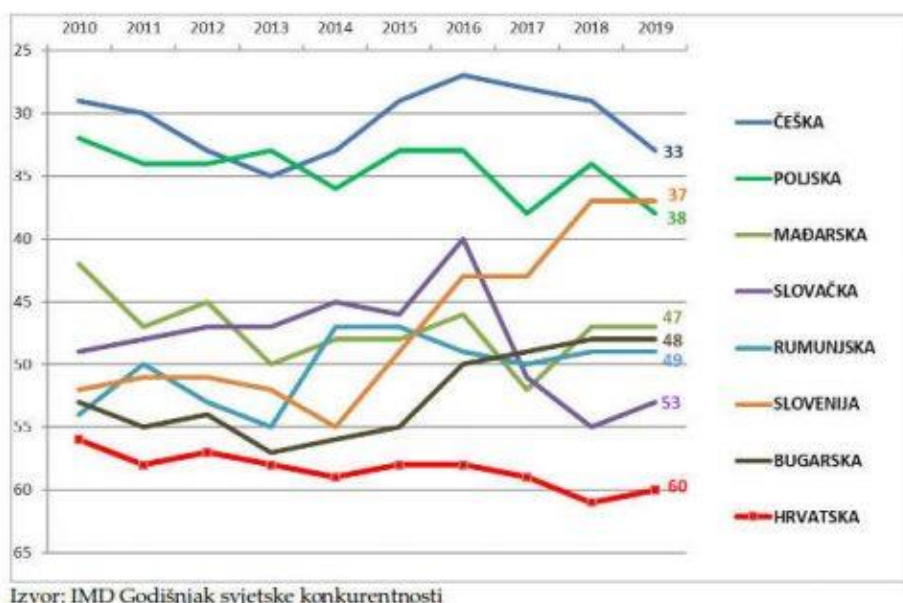
Nova strategija EU o prilagodbi klimatskim promjenama: Pametnija prilagodba, brža prilagodba, sustavnija prilagodba i intenziviranje međunarodnih aktivnosti (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja)

Korona je učinila svoje. EU gospodarstvo se opasno zaljuljalo. Egoizam nekoliko vodećih država je pokazao da EU nema napretka ako se ne ojača i najslabija članica. Otvoreni su razni načini poticaja kako nas poslije pandemije neka nova neprilika ne bi još jače pogodila. Uz ambicioznu kasu, najavljenju prošle godine, iz koje bi Hrvatska mogla dobiti u narednim godinama gotovo 30 milijardi eura, otvorena je i nova – *Instrument za oporavak i otpornost EU* iz koje je dostupno 672,5 milijardi eura. Od toga Hrvatskoj može biti na raspolaganju 6,3 milijardi eura.

Cilj zajmova i bespovratnih sredstava je potpora reformama i ulaganjima ne bi li se ublažio ekonomski i socijalni utjecaj pandemije koronavirusa te europska gospodarstva i društva učinila održivijim. Otpornijim i bolje pripremljenim za izazove.

Udio kojeg netko dobije pokazuje gdje je neka EU članica u odnosu na druge. Predsjednik hrvatske Vlade se hvali da smo njegovim osobnim naporima mi dobili najviše od svih, čak 12 % od našeg BDP-a. U duhu premijera, imam potrebu jasno reći (tu poštalicu često koristi dajući si na važnosti) da smo 12 % dobili po automatizmu, zbog činjenice da godinama zaostajemo za nama najbližim državama.

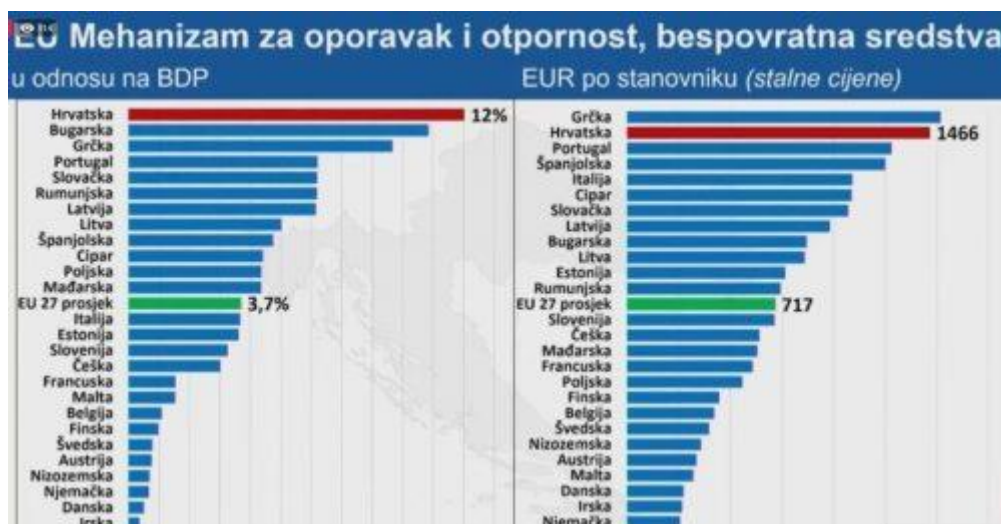
Konkurentnost Hrvatske i usporednih zemalja prema IMD-u

Da smo kao Irska ili barem kao Slovenija

Volio bih da smo Irska i da smo dobili samo nekih 0,5 % ili Slovenija, koja je dobila nekih 3,5 % njenog BDP-a. Veselim se razvoju svakoga, ali moram priznati da me rastužuje kada drugi

napreduju i kako povećanju razmaka doprinosimo mi koji idemo sporo ili godinama tapkamo u mjestu.

Nastavimo li samohvalama i trošenjem naših i EU sredstava kao da ih bacamo iz helikoptera, kod neke buduće raspodjele dobiti ćemo još više, dok nas konačno kao državu, koja se nije sposobna brinuti o sebi, ne izbace iz EU. Grube riječi? Možda? A što ako nisu?

Pogledao sam sažetak *Plana oporavka i otpornosti*. Tuga. Slič mi na Strategiju razvoja do 2030. Isti rukopis i slične birokratske isprazne riječi. Da Strategija razvoja ima imalo operativne vrijednosti, Plan bi sadržavao aktivnosti iz prve 3-4 godine Strategije.

Od konkretnih projekata koji se predlažu u okolišu, a trebali bi se primijeniti skoro pa odmah, jedan je korištenje vodika. Nije mi jasno kako se u području, koje je na početku početaka čak i kod onih koji razvijaju te tehnologije može osigurati dodatna vrijednost i stabilnost privrede kod nas. Koji imamo na raspolaganju jedan bicikl na vodik i najave kako ćemo utrošiti novac za 20 autobusa na vodik. Kako svaki projekt mora odobriti EU, ne sumnjam da će Njemačka i još poneka razvijena država dati veliku potporu tom projektu, jer ćemo kupnjom do zadnjeg ventila kod njih našim novcem ojačati njihovo gospodarstvo.

Projekt biorafinerije u Sisku

Projekt biorafinerije u mom Sisku ima (možda?) dugoročno smisla, jer će se moći potaknuti sadnja potrebnih brzorastućih biljaka na do sada neobrađenim njivama. Prosudite koliko to kratkoročno ima smisla kada Béla Kelemen, predsjednik europske udruge prerađivača nafte, kao pretpostavke da se Mol Grupa u to upusti navodi sljedeće:

Takvo postrojenje, iako postoji primjerice u Italiji, trenutno nema veliku konkurenciju na tržištu (misli na konkurentnost goriva iz tog postrojenja, a ne na tehnologiju), međutim investicija od oko 250 milijuna eura može se financirati samo ako će u potpunosti biti profitabilna (opa!). Takav proizvod mora biti konkurentan tradicionalnim fosilnim gorivima, usprkos tome što je cijena sirovina veća, a tehnologija još nije dobro razvijena i nije dovoljno jeftina. Iz tog razloga potrebni su fondovi EU-a, ali i podrška vlasti. Ovaj projekt mogao bi biti od velikog značaja za razvoj biogoriva s obzirom da će ovo biti prvo postrojenje za biogoriva druge generacije regiji i u Mol Grupi (zašto MOL to prvo ne gradi kod sebe? Ne isplati se, ili...?).

(Više na: <https://www.poslovnih.hr/hrvatska/biorafinerija-u-sisku-moze-biti-presudna-za-razvoj-biogoriva-u-cijeloj-regiji-ali-mora-imati-podrsku-vlasti-i-europskih-fondova-4238732>)

Kada se pojavila priča o 20 i nešto milijardi koje ćemo dobiti, a dobit ćemo ih samo ako ćemo imati odgovarajuće projekte, napisao sam kako (tada nova) Vlada kao prvi korak mora razumjeti što stoji iza plana oporavka EU i ocijeniti s kojim postojećim proizvodnim i istraživačkim, u svjetskim razmjerima konkurentnim potencijalima raspolažemo: <https://zg-magazin.com.hr/covid-19-pomaze-industrijalizaciji/>

Što mi to proizvodimo, jednako ili bolje od drugih? Kada je ministar Vrdoljak prije desetak godina radio na strategiji razvoja industrije, jednoj od stotine propalih, napisao sam da je okoliš

značajniji gospodarski zamašnjak od autocesta. Radilo se i radi se o dobrim 700, što većih, što manjih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, stotine sortirnica, reciklažnih centara, kompostana, vozila i kontejnera/posuda za komunalni i ini otpad, postrojenje za materijalnu i energijsku oporabu... Potrebe za energijskom učinkovitošću na tisuće građevina.

“Butikni” pristup

Mislio sam da netko od *mikor-makro-sve i svašta* ekonomista može razumjeti potencijal tog tržišta. Ne mogu! Zamislite koliko tisuća kilometara cijevi, stotine tisuća elektromotora, pumpi, zupčanika, računala i ventila treba proizvesti! Stotine tisuća tona cementa, šljunka i vapna ugraditi! A k tome za sve bi dobili EU sredstva.

Tada nismo prepoznali potencijal i odlučili smo se za butikni pristup. Svaki centar za gospodarenje otpadom, svaki uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, svaku izolaciju zgrada radimo kao unikat. Kao da kada trebate 1000 hlača, da za svake hlače radite kroj pojedinačno, naručujete materijal 1000 puta, hlače šijete svaki puta kod drugog krojača... umjesto da ih naručite kod Varteksa!

Ministar Tomislav Čorić je kroz *Plan oporavka* dobi jedinstvenu priliku da ispravi dosadašnje pogreške države, koja je radila protiv naše industrije. Vjetra u leđa mu daje nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama koja zahtjeva: *Pametniju prilagodbu, bržu prilagodbu, sustavniju prilagodbu i intenziviranje međunarodnih aktivnosti!* A mi već odavno to imamo, samo nismo bili u stanju prepoznati.

Na primjer, problem otpada je u koroni postao posebno izražen, a veliki je izazov i u smanjenju utjecaja na klimatske promjene. Jedna od tvrtki, čiji su proizvodi svjetski konkurenti i klimatski prijateljski, je svakako TEHNIX iz Donjeg Kraljevca, koju kao paradni primjer čest spominjem. TEHNIX je tvrtka, koja je poznata da proizvodnju temelji na vlastitim inovacijama i patentima, koja 85 % proizvoda izvozi u najrazvijenije države Europe. Tehnix i njoj slične tvrtke (manje poznajem druga područja pa ne navodim imena tih tvrtki, ali sam siguran da ih ima), one koje se temelje na vlastitom znanju, su onaj potencijal koji trebamo da iskoristimo nove milijarde.

Primjer Rimca

Ministre Čoriću, naredite da se ubrza izgradnja sortirnica, reciklažnih centara, kompostana, nabavka novih vozila, na način da se izradi osnovni model i da se svi natječaji raspisuju po jedinstvenoj tehnologiji. Kao kriterij za odabir navedite materijalnu i energijsku učinkovitost, visinu investicijskih i operativnih troškova te doprinos smanjenju utjecaja na klimatske promjene. Dobro poznajem i znam da je po tim kriterijima TEHNIX bez svjetske konkurencije. Naravno da TEHNIX niti može, niti treba izraditi svu potrebnu opremu.

TEHNIX na raspolaganje treba stavi znanje i iskustvo, a pod kontrolom Ministarstva gospodarstva neka se otvore pogoni koji će po odabranoj tehnologiji proizvoditi opremu. Banija, i ne samo Banija vapi za radnim mjestima. Ovakav pristup vrijedi i za druga vodeće tvrtke, na čijem znanju i iskustvu se može potaknuti proizvodnju manjih kooperanata. Na tom principu je najavljena i hvalevrijedna podrška tvrtki RIMAC (konačno da se i to nama dogodi), koja sigurno neće proizvoditi sama sve do zadnjeg vijka.

Ministre Ćoriću, veliku priliku, koja se rijetko pruža dobili ste i poništenjem natječaja za Regionalni centar gospodarenja otpadom Babina Gora. Istina, radi se dobrim dijelom o valjanosti nekih diploma i referenci, ali u obrazloženju poništenja odluke o izboru izvođača, od 34 stranice na 25 stranica se svjetska struka svađa tko je u pravu glede kavzimonдовске tehnologije. Oni koji su bili odabrani kao izvođači za Babinu Goru su bili 100 milijuna skuplji od procijenjen vrijednosti, a oni koji su se žalili, dobiju li posao biti će skuplji za još 100 milijuna naših para od prvotno odabranog rješenja. Slično nabijanje cijena je bilo i kod drugih centara. Vjerovali ili ne, jedino je TEHNIX u stanju ponuditi rješenje čak niže od procijenjenih troškova. **Provjerite!**

Zašto treba napraviti reviziju tehnologije centara, s prijedlozima oko korištenja izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, energijskog potencijala alternativnih goriva i kako treba vratiti Agenciju za okoliš, koju jedini nemamo među EU članicama EU?. Kako se pogrešno koristi termin ekologija... O tome više u slijedećim poučcima